

**“O‘zsanoatqurilishmateriallari”
uyushmasi boshqaruv raisi**

**O‘zbekiston transport, yo‘l va kapital
qurilish, qurilish industriyasi xodimlari
kasaba uyushmasi Respublika
Kengashi raisi**

[Signature]
Baxodirov A.A.
2022 yil _____

[Signature]
Nugmanov A.K.
2022 yil “ 11 ” *Апрель*
№ 5-36 ч с қароры

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
BANDLIK VA MEHNAT
MUNOSABATLARI VAZIRLIGI**
№ 11 • 04 2022-YIL
№ Б-56

ТАРМОҚ КЕЛИШУВИ

**“Ўзсаноатқурилишматериаллари” уюшмаси ҳамда Ўзбекистон транспорт,
йўл ва капитал қурилиш, қурилиш индустрияси ходимлари касаба уюшмаси
Республика Кенгаши ўртасида 2022-2024 йиллар учун**

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1.1. Мазкур Тармок келишуви (бундан буён – Келишув) “Ўзсаноатқурилишматериаллари” уюшмаси (бундан буён “Иш берувчи”) ҳамда Ўзбекистон транспорт, йўл ва капитал қурилиш, қурилиш индустрияси ходимлари касаба уюшмаси Республика Кенгаши (бундан буён “Касаба уюшмаси”) ўртасида имзоланиб, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодекси, «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида», «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида», «Касаба уюшмалари тўғрисида», «Ижтимоий шериклик тўғрисида»ги Қонунлари, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси, Ўзбекистон Иш берувчилари Конфедерацияси ўртасида ижтимоий-иқтисодий масалалар бўйича имзоланган Бош Келишуви (бундан буён-БК) ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар асосида ишлаб чиқилган бўлиб, ундаги шартлар тизимдаги барча ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқлари ва имтиёзларининг энг қуйи даражасини кафолатлайди.

1.2. Томонлар Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг иқтисодиётни янада эркинлаштириш ва ривожлантириш, аҳоли турмуш даражасини кўтаришга доир гояларини сўзсиз бажарилиши зарурлигини тасдиқлаб, ходимлар ва иш берувчиларнинг ҳуқуқлари ва ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилишни таъминлаш борасида ўзаро амалий ҳамкорлик қилиш, ходимларни ҳаёт даражасини муттасил ошириш, корхоналарда ижтимоий тотувлик ва барқарорликни сақлаш учун самарали ҳамкорликни йўлга қўйиш, ижтимоий шериклик тамойилини амалга ошириб ижтимоий-иқтисодий масалалар хусусида келишиб, сиёсат олиб боришнинг умумий принципларини белгилаб берувчи мазкур Келишувни туздилар ва Келишув уюшма таркибидаги барча ташкилот ва корхоналар учун амал қилади.

II. ТАРАФЛАРНИНГ ҲАМКОРЛИКДАГИ МАЖБУРИЯТЛАРИ

2.1. Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган Халқаро меҳнат ташкилотининг қуйидаги Конвенцияларига оғишмай риоя этилишини таъминлаш ва ҳар йили бажаралишини таҳлил қилиб бориш:

- “Зўраки ёки мажбурий меҳнат тўғрисида”ги 29-сонли;
- “Қирк соатлик иш ҳафтаси тўғрисида”ги 47-сонли;
- “Ҳақ тўланадиган таътил тўғрисида”ги 52-сонли;
- “Меҳнат инспекцияси тўғрисида”ги 81-сонли;
- “Бирлашмалар эркинлиги ва касаба уюшмаларига бирлашиш ҳуқуқини ҳимоя қилиш тўғрисида”ги 87-сонли;
- “Жамъа музокараларини ташкил этиш ва юритиш ҳуқуқи принципларини қўллаш тўғрисида”ги 98-сонли;
- “Тенг аҳамиятли меҳнат учун эркаклар ва хотин-қизларга тенг ҳақ тўлаш тўғрисида”ги 100-сонли;
- “Оналикни муҳофаза қилиш тўғрисида”ги 103-сонли;
- “Мажбурий меҳнатни тугатиш тўғрисида”ги 105-сонли;
- “Меҳнат ва иш турлари соҳасида камситишлар тўғрисида”ги 111-сонли;
- “Иш билан таъминлаш соҳасидаги сиёсат тўғрисида”ги 122-сонли;
- “Меҳнаткашларнинг вакиллари тўғрисида”ги 135-сонли;
- “Ишга қабул қилиш учун энг кичик ёш тўғрисида”ги 138-сонли;
- “Болалар меҳнатининг энг ёмон шакллари тўғрисида”ги 182-сонли;

- “Халқаро меҳнат нормалари қўлланишига кўмаклашиш учун уч томонлама маслаҳатшувлар тўғрисида”ги 144-сонли;
- “Жамоа музокараларини олиб бориш тўғрисида”ги 154-сонли;
- “Қурилишда меҳнат хавфсизлиги ва гигиенаси тўғрисида”ги 167-сонли;
- “Меҳнат хавфсизлиги ва гигиенасига кўмаклашиш асослари тўғрисида”ги 187-сонли Конвенциялар.

2.2. Томонлар мазкур Келишувни ходимлар учун ўрнатилган меҳнат шартлари, иш билан таъминлаш ва ижтимоий кафолатлар белгилаш борасидаги мажбуриятларни ўз ичига олувчи ижтимоий шерикликнинг норматив ҳужжати деб эътироф этадилар ҳамда Келишувга амал қилиб, унинг барча шартларини бажариш мажбуриятларини ўз зиммаларига оладилар.

2.3. Келишув “Ўзсаноатқурилишматериаллари” тасарруфидаги барча корхона ва ташкилотлар ходимлари, шунингдек, шу корхона ва ташкилотлардаги бошлангич касаба уюшмаси ташкилотларига тадбиқ этилиб, корхоналарда тузиладиган жамоа шартномалари учун асос бўлади.

2.4. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 9-моддасига мувофиқ, касаба уюшмаси ташкилотлари меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ва меҳнатни муҳофаза қилиш қондаларига риоя этилишини текшириш ҳамда бажарилиши устидан назорат ўрнатадилар.

2.5. “Ўзсаноатқурилишматериаллари” раҳбарияти ҳамда тармоқ касаба уюшмаси Республика Кенгаши ҳамкорликда тизимдаги корхоналар раҳбарлари, кадрлар бўлими мутахассислари, ҳуқуқшунослар ва касаба уюшмаси кўмитаси раислари меҳнат қонунчилигининг бузилишларини олдини олиш ва меҳнат муносабатларини тартибга солиш масалаларида ҳамкорлик қиладилар ва мунтазам равишда ўқув-семинарлар ташкил қилиб борадилар (*БКнинг 11-банди*).

2.6. 2019 йил 6 декабрда имзоланган “Касаба уюшмалари тўғрисида”ги Қонуннинг мазмун моҳиятини кенг тарғиб қилади, шунингдек, Қонуннинг 9-моддасига кўра “Касаба уюшмалари ўз фаолиятида, шу жумладан молиявий фаолиятида давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларидан мустақил” эканликларини ҳамда 34-моддасига асосан “Жамоа шартномалари ва келишувлари талабларига риоя этилиши устидан жамоатчилик назоратини иш ўринларида амалга ошириш” каби ҳуқуқларига катъий амал қиладилар.

2.7. Долзарб ижтимоий-иқтисодий масалаларни муҳокама қилиш учун касаба уюшмаси фаоллари “Ўзсаноатқурилишматериаллари” уюшмаси вакиллари билан давра суҳбатлари, жамоатчилик эшитувларини ташкил қиладилар (*БКнинг 68-банди*).

2.8. Халқаро меҳнат стандартларининг мазмун-моҳиятини кенг тарғиб қилиш, уларнинг корхона ва ташкилотларида ижроси юзасидан биргаликда мониторинг ўрнатилади (*БКнинг 17-банди*).

2.9. Тармоқ миқёсида илмий асосланган меҳнат меъёрларини ишлаб чиқиш учун шарт-шароит яратиш орқали меъёрий негизини ривожлантириш ишларини давом эттиришади (*БКнинг 21-банди*).

2.10. Тарафлар касаба уюшмаси томонидан меҳнат қонунчилиги талаблари бузилган ҳолатларга доир киритган Тақдимномаларини Иш берувчилар кўриб чиқмаганда ёки ундаги талабларни бажариш асоссиз рад этилганда Давлат меҳнат инспекциясига берилган қонуний ваколатларни қўллаган ҳолда бажарилишини таъминлашда кўмаклашадилар (*БКнинг 12-банди*).

2.11. Халқаро меҳнат ташкилотининг “Муассасаларда ходимлар вакилларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва уларга бериладиган имкониятлар тўғрисида”ги

135-Конвенциясига, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 1995 йил 18 декабрда 196 рақам билан рўйхатга олинган “Мехнат муҳофазаси бўйича вакил ҳақида Низом”нинг 12-бандига биноан ходимларнинг куйидаги тоифалари мазкур Келишувга кўра касаба уюшмаси кўмитасининг қарори билан ходимлар вакиллари деб эътироф этиладилар ва ҳамкорлик қиладилар:

а) сайлаб қўйиладиган касаба уюшма органлари аъзолари;

б) меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакиллари;

в) меҳнат низолари комиссиясининг аъзолари.

2.12. «Ўзсаноатқурилишматериаллари» раҳбарияти касаба уюшмаси Республика Кенгаши билан ҳамкорликда тизимдаги корхоналарида жамоа шартномалари тузилишида амалий ёрдам кўрсатади; уларнинг бандларига ходимларнинг касбий, ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий ва интеллектуал манфаатларини ҳимоя қилишда энг долзарб масалаларнинг киритилишига эришади ҳамда бажарилишини назорат қилади.

2.13. Ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва меҳнат манфаатларига дахлдор бўлган норматив - ҳуқуқий ҳужжатлар ҳамда техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив ҳужжатлар лойиҳалари мажбурий тартибда Республика Кенгаши билан келишиб олинади («Касаба уюшмалари тўғрисида»ги Қонуннинг 28-моддаси).

2.14. «Ўзсаноатқурилишматериаллари» ва унинг тасарруфдаги корхоналар раҳбарлари Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 24-моддасига биноан “Иш берувчининг ходимлар вакиллик органлари олдидаги мажбурияти” талабларига тўлиқ риоя этади.

2.15. Асоқсий ишидан озод этилмаган касаба уюшма кўмитаси аъзоларига меҳнат жамоасининг манфаатларини кўзлаб жамоатчилик вазифаларини бажариши учун ҳар ҳафталик иш вақтининг 30 фоизидан кам бўлмаган вақт, шунингдек, касаба уюшмасининг йўналиши бўйича қисқа муддатли ўқиши учун ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда вақт берилади. (*«Касаба уюшмалари тўғрисида»ги Қонуннинг 18-моддаси*).

2.16. “Ўзсаноатқурилишматериаллари” ҳайъатидаги ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий масалаларига оид қарорлар қабул қиладиган коллегиал органи таркибига Республика Кенгаши раиси, шунингдек, тизим тасарруфидаги корхона ва ташкилотларда эса бошланғич касаба уюшма ташкилотлари раислари киритилади.

2.17. “Ўзсаноатқурилишматериаллари” ва унинг тасарруфидаги корхоналарида ишга янги қабул қилинган ходимларни дастлаб касаба уюшмаси кўмитасида танишув суҳбатидан ўтиши йўлга қўйилади.

2.18. Иш берувчи касаба уюшма кўмитаси учун зарур иш шароитларини яратади, кабинет ва зарур жиҳозлар билан таъминлайди, шунингдек, касаба уюшмаси ишларини бажариши учун барча имкониятларни яратиб беради.

2.19. Тизимдаги ташкилотларда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 30 июлдаги “Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш тизимини янада такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПФ-5775-сонли Фармони ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 10 майдаги “Ўзбекистон Республикасида мажбурий меҳнатга барҳам беришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 349-сонли қарорига тўлиқ риоя этиш мажбуриятларини ўз зиммасига олади.

2.20. Томонлар меҳнат қонуничилик бузилишининг олдини олиш борасида барча вазирлик ва идоралар ҳамда Ўзбекистон Иш берувчилари Конфедерацияси билан ҳамкорликда тизимли ишларни амалга оширади (*БКнинг 11-банди*).

2.21. Томонлар юридик шахсларни тугатилиши ва қайта ташкил этилиши натижасида иш жойидан бўшатилган ходимларнинг қонуний ҳуқуқларига риоя этиб.

уларга қайта ўқитиш, малакасини ошириш ва ишга жойлаштиришга кўмаклашади (БКнинг 35-банди).

2.22. Тарафлар Давлат ва касб байрамлари ҳамда 11 ноябрь "Қасаба уюшмалари куни" байрамини ҳамкорликда муносиб нишонлайдилар.

III. ИШ БЕРУВЧИНИНГ МАЖБУРИЯТЛАРИ

Бандликни таъминлаш соҳасида

3.1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунларига. Олий Мажлиси палаталарининг қарорларига, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ва фармойишларига ҳамда ушбу Қелишувга амал қилиб, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш ишлари ҳажмини оширади ва иш жойларини сақлайди ва кенгайтиради.

Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларида "Ўзсаноатқурилишматериаллари" уюшмаси аъзолари манфаатларини ифода этади ва химоя қилишни таъминлайди, шунингдек, уларга қурилиш материаллари саноатини ривожлантириш бўйича таклифлар киритади.

3.2. Замонавий юқори сифатли қурилиш материалларини ишлаб чиқаришнинг энергия ва ресурсларни тежовчи илғор технологияларини соҳага кенг жорий этишда ягона илмий-техника ва инвестиция сиёсатини олиб боради. талаб этилаётган сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш турларини кенгайтириш, ички бозорни импорт ўрнини босувчи ва рақобатбардош қурилиш материаллари ҳамда маҳаллий ишлаб чиқарилган буюмлар билан тўлдириш, шунингдек, тармоқнинг экспорт салоҳиятини оширишга ўз фаолиятини йўналтиради.

3.3. Уюшма тузилмасига қирувчи ташкилот ва қорхоналарга ахборот, маркетинг ва бошқа хизматларни кўрсатиш, кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни ташкил этишда кўмаклашади.

3.4. Ходимларни иш билан таъминланганлик даражасини юксалтирилишини ўз мақсади деб эътироф этган ҳолда янги иш ўринларини яратиш, кадрлар салоҳиятини сақлаб қолиш ва ривожлантириш чораларини кўради ҳамда ходимларни меҳнат шартномалари ва малакасига биноан тўлиқ бандлигини таъминлайди.

3.5. Ходим билан тузилган меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилишда албатта қасаба уюшмаси қўмитасининг олдиндан розилигини олади (МКнинг 101-моддаси).

3.6. Технологиядаги ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишдаги ўзгаришлар, ходимлар сони (штати) ёки иш хусусиятининг ўзгаришига олиб келган ишлар ҳажмининг қисқариши муносабати билан меҳнат шартномасини бекор қилишда:

- Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 103-моддасига асосан ходимлар штатини қисқартиришда, ишда қолдириш учун имтиёзли ҳуқуқ малакаси ва меҳнат унвондорлиги юқорирок бўлган ходимларга берилади ҳамда уларнинг розилиги асосида меҳнат фаолиятини бошқа тўғри келадиган лавозимда ишлаш имконини беради:

- ходимларни оммавий равишда ишдан озод этиш эҳтимоли тўғрисидаги ахборотни тармоқ Республика Кенгаши ҳамда бошланғич қасаба уюшмаси ташкилотига қаида икки ой олдин тақдим қилади (МК 102-моддаси) ва ишдан озод этиш оқибатларини енгиллаштиришга қаратилган ишларни амалга оширади.

3.7. Ўзбекистон Республикаси "Аҳоли бандлиги тўғрисида"ги Қонунининг 18-моддасига биноан, ходимларининг умумий сони 100 кишидан ортиқ бўлган

ташкilotларда рўйхатдаги ходимлар ўртача сонининг 10 ва ундан ортиқ фойзи ишдан бўшатилиши ходимларни оммавий равишда ишдан бўшатиш деб ҳисобланади.

3.8. Олий ва ўрта махсус касб-хунар таълими муассасалари битирувчилари, Куролли кучлар сафида муддатли хизматни ўтаб қайтганлар ва аҳолининг ижтимоий заиф қатламларининг бошқа тоифалари ишга жойлаштирилишига ҳар томонлама кўмаклашиш ва таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат Кодекси, “Аҳоли бандлиги тўғрисида”ги Қонунига мувофиқ ижтимоий ҳимояга муҳтож шахсларни ишга жойлаштириш учун квоталаштирилган иш ўринларини яратади.

3.9. 18 ёшга етмаган шахслар учун қонунчиликда ўрнатилган меҳнат муҳофазаси, иш вақти, меҳнат таътили ва бошқа қўшимча имтиёз ва кафолатларни тақдим этилишини таъминлайди.

3.10. Колл марказлар, ишонч телефонлари тармогини кенгайтириш орқали ижтимоий меҳнат масалалари юзасидан аҳоли билан “Қайта алоқа механизми”ни янада такомиллаштиришга эришади.

Иш вақти ва дам олиш вақти соҳасида

3.11. Ходимлар учун беш кун иш ва икки кун (шанба ва якшанба) дам олиш кунидан иборат иш ҳафтасини ўрнатади.

3.12. Меҳнат жараёнида соғлигига физикавий, кимёвий, биологик ва ишлаб чиқаришнинг бошқа зарарли омиллари таъсир этадиган ноқулай меҳнат шароитларидаги ишларда банд бўлган ходимлар учун иш вақтининг ҳафтасига ўттиз олти соатдан ошмайдиган қисқартирилган муддати ўрнатилади. Корхонадаги бундай ишларнинг рўйхати ва уларни бажаришда иш вақтининг муайян муддати – жамоа шартномаларида белгиланади. (МКнинг 117-моддаси).

3.13. Барча тоифадаги ходимларга олти кунлик иш ҳафтаси ҳисоби билан давомийлиги 18 кундан кам бўлмаган асосий меҳнат таътилини беради.

3.14. “Ўзсаноатқурилишматериаллари” уюшмаси тизимидаги корхона ва ташкilotлари ходимларига иш стажини учун 1 кундан 7 кунгача қўшимча меҳнат таътилини тақдим этади, бунда қўшимча таътиллارни бериш тартибини жамоа шартномаларида белгилайди.

3.15. Биринчи никоҳдан ўтаётган ходимларга, фарзандлари никоҳдан ўтишларида, фарзанд туғилганда (отасига) ва яқин қариндошлари (отаси, онаси, умр йўлдоши, фарзанди, туғилган ака-ука ва опа-сингиллари) дафн этишларида ҳақ тўланадиган уч кунлик таътил беради.

3.16. Меҳнат шароити ноқулай ва ўзига хос бўлган ишлар учун Меҳнат кодексининг 137-моддаси ва иш жойларни шаходатлаш натижаларига асосан ходимларга йиллик қўшимча таътиллارни беради. Уларни аниқ муддати ва қўшимча таътил тақдим этиладиган лавозимлар рўйхатини ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 6 сентябрдаги 743-сон қарори билан тасдиқланган “Туман коэффициентлари, шунингдек, йиллик қўшимча таътилнинг энг кам муддати қўлланиладиган табиий-иқлим шароитлари оғир ва ноқулай бўлган жойлар рўйхати”да кўрсатилмаган табиий-иқлим шароитлари оғир ва ноқулай бўлган айрим жойларда ишлаганлиги учун қўшимча таътиллари берилишини жамоа шартномаларида белгилайди.

3.17. Хомиладор ҳамда ёши 14 ёшгача (ногирон 16 ёшгача) фарзанди бор аёлларга, тиббий ҳулосага кўра касал оила аъзосини парвариш қилаётган ҳамда таълим муассасаларида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиб, ўқув режасини бажараётган ходимларга уларнинг илтимосига кўра қисқартирилган иш кунини ёки иш ҳафтасини белгилайди.

3.18. Ходим билан иш берувчи ўртасидаги келишувга биноан ишга қабул қилиш чоғида ҳам, кейинчалик ҳам тўлиқсиз иш куни ёки тўлиқсиз иш ҳафтаси белгилаб қўйилиши мумкин.

Иш берувчи меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатларда назарда тутилган ҳолларда ходимнинг илтимосига кўра тўлиқсиз иш вақтини белгилаб қўйиши шарт. Тўлиқсиз иш вақти шарти билан ишлаш ходимнинг йиллик асосий меҳнат таътилининг муддатини, меҳнат стажини ҳисоблашни ҳамда бошқа меҳнат ҳуқуқларини бирон бир тарзда чеклашга асос бўлмади ва ишланган вақтга ёки ишлаб чиқарилган маҳсулотга мутаносиб равишда ҳақ тўланади. (МКнинг 119-моддаси).

3.19. Ходимнинг аризасига кўра Меҳнат кодексининг 150-моддасига асосан (давомийлиги тўғрисида ўзаро келишилган ҳолда) иш ҳақи сақланмаган ҳолдаги таътилни беради, лекин у ўн икки ойлик давр мобайнида жами уч ойдан ортиқ бўлмаслиги керак. Бунда ушбу таътилнинг муддати икки ҳафтадан кўп бўлган вақтини ҳам йиллик асосий таътилни олиш ҳуқуқини берадиган меҳнат стажига кўшади, шунингдек, бетоб оила аъзосини парваришлаётган шахсларга уларнинг хоҳишига кўра иш ҳақи сақланмаган ҳолда муқаррар тартибда 14 календарь кунгача таътил беради.

3.20. Йиллик таътиллари бериш навбати календарь йил бошлангунга қадар иш берувчи томонидан қасаба уюшмаси қўмитаси келишиб тасдиқланадиган жадвалга мувофиқ белгиланади. Таътил бериш вақти ҳақида ходим таътил бошланишидан қамада ўн беш кун олдин хабардор қилинади, шунингдек, Меҳнат кодексининг 144-моддасида белгиланган ходимларга, шунингдек, бетоб оила аъзосини парваришлаётганларга, ишлаётган пенсияонерларга, таътил уларнинг хоҳишига кўра ёзги ёки улар учун қулай бўлган бошқа вақтда берилиши керак.

Таътилдан фойдаланишнинг жадвалда белгиланган вақти ходим билан иш берувчининг келишувига биноан ўзгартирилиши мумкин.

3.21. Таълим муассасаларида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиб, ўқув режасини бажараётган ходимларга ҳақ тўланадиган қўшимча таътил беради (МКнинг 249-моддаси).

Меҳнатга ҳақ тўлаш, даромадлар ва ишчи-ходимларнинг турмуш даражаси соҳасида:

3.22. Мазкур Келишувнинг амал қилиш даврида меҳнатқашларнинг реал иш ҳақи ва даромадларини ошириш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот таркибида меҳнат ҳақи улушини 40 фоиздан кам бўлмаган миқдорда сақлаб туриши учун аниқ чоралар кўради.

3.23. Меҳнатга ҳақ тўлашни тизимли тартибга солади ва иш ҳақидан қонунчиликда кўзда тутилмаган ушлаб қолишларга йўл қўйилмади, шунингдек, хотин-қизлар ва эркаклар меҳнатига ҳақ тўлашда тенглик принципига амал қилади ва бу принципни жамоа шартномаларида акс эттиради (касблар рўйхати илова қилинади).

3.24. Ходимларга иш ҳақи ҳисоблашни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 16 сентябрдаги “Меҳнатга ҳақ тўлаш ягона тариф сеткасини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги 775-сонли қарори билан тасдиқланган Ягона тариф сеткасига асосан амалга оширади. Корхонада иш ҳақи ҳисоблашда бошқа тариф сеткаси қўлланаётган бўлса, унинг коэффицентлари Республикада ўрнатилган ягона тариф сеткаси коэффицентларидан кам бўлмаслиги ва қасаба уюшмаси қўмитаси билан келишилганлигини таъминлайди ҳамда меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича ягона тариф сеткасининг биринчи разрядини “бошланғич разряди” деб белгилаб, бундан кам иш ҳақи миқдорини ўрнатмайди.

3.25. Ходимларга меҳнат ҳақи миқдори (лавозим маоши) белгиланишида нархларнинг ўзгариши, инфляция даражасини ҳисобга олинган ҳолда қўпайтириб

борадди (МКнинг 52-моддаси) ва ходимларнинг ойлик тариф ставкалари (лавозим маошлари)ни ҳисоблаш учун қўлланаётган ягона тариф сеткаси коэффициентлари қийматини 1,6 баробар оширишга эришади.

3.26. Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 6 сентябрдаги 743-сон қарори билан тасдиқланган “Ишларнинг айрим технологик турлари, ишлаб чиқаришлар ва иқтисодий фаолият турлари бўйича ишчиларнинг тариф ставкаларини оширишнинг тармоқ коэффициентларини қўллаш тартиби ва уларнинг миқдорлари тўғрисида”ги Низом ҳамда Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги, Молия вазирлиги, шунингдек, Ўзбекистон автомобиль транспорти агентлигининг 2019 йил 22 январдаги 2-2019/ҚҚ, 9 ва 1/103-сон қарори билан тасдиқланган “Автомобиль транспорти ҳайдовчилари меҳнатига ҳақ тўлашнинг умумий шартлари тўғрисида”ги Низом талабларини бажарилишини ҳамда кўчма ва катнаш тусидаги ишлар учун устамалар белгиланадиган ходимлар касблари ва лавозимлари рўйхати, устамалар миқдорини қасаба уюшмаси билан келишган ҳолда берилишини жамоа шартномаларида белгилайди.

3.27. Зарарли ва оғир иш шароитида ишлаётган ходимларнинг ойлик ставкалари ва лавозим маошларига (3-сонли рўйхат) 12%, ўта зарарли ва ўта оғир шароитида ишлаётган ходимларнинг тариф ставкаларига (2-сонли рўйхат) 24% устамалар белгилайди.

3.28. Ходимларнинг ўртача иш ҳақини қўшимча тўловлари ҳисоби билан ярим йиллик ва йил якуни бўйича Республикада белгиланган меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорининг 4 баробаригача етказишга эришади.

3.29. Уюшма тизимидаги корхона ва ташкилотлар ходимларининг йиллик (ярим йиллик)да ҳосил бўлган ўртача иш ҳақи миқдорида кафолатланган тариф қисмининг 60 фоиздан кам бўлмаслигини ҳамда меҳнатга ҳақ тўлаш фонди (жамғармаси)нинг кафолатланган тариф қисми ҳам шу нисбатдан кам бўлмаслигини таъминлайди.

3.30. Жамоа шартномаларида иш вақтидан ташқари, дам олиш ва байрам кунларида ишлаган ҳамда қисман яроқсиз маҳсулотни ишлаб чиққан ходимлар учун ҳақ тўлашнинг аниқ тартибини белгилайди (МКнинг 157, 158 ва 159-моддалари).

3.31. Ходимнинг давлат ёки жамоат вазифаларини бажараётганда ҳамда айбсиз бекор туриб қолган вақтида унинг ўртача иш ҳақининг сакланишини кафолатлайди (МКнинг 165, 166 ва 167-моддалари).

3.32. Ходимларга ҳар ойда ҳисобланган иш ҳақи ва мажбурий ушлаб қолинадиган тўловлар тўғрисида ёзма шаклда хабар беради.

3.33. Ходимнинг ўз меҳнат вазифаларини бажариши билан боғлиқ қўшимча харажатларини қонун ҳужжатлари, жамоа шартномалари, шунингдек меҳнат шартномаларида белгиланган шартлар ва тартибида қоплайди (МКнинг 171, 172 ва 173 моддалари).

3.34. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 161-моддасига мувофиқ иш ҳақини ўз вақтида тўлайди. Иш берувчининг айби билан ходимга ҳақ тўлаш белгиланган муддатларга нисбатан кечикканлиги учун моддий жавобгарликни жамоа шартномаларида белгилайди.

3.35. Жамоа шартномаларида ходимларни юқори иш кўрсаткичлари учун, давлат байрамлари ва юбилей саналари муносабати билан тақдирлаш чораларини белгилайди.

3.36. Юқори малакали ва устозлик қилаётган ходимларни ойлик иш ҳақи ва лавозим маошларига камида 20 фоиз миқдорида устама белгилайди.

3.37. Бир неча касбда (лавозимда) ишлаганлик ва ўриндошлик асосида ишлаганлик учун ҳамда хизмат кўрсатиш доираси кенгайганлиги, бажариладиган ишлар ҳажми

ортганлиги учун ходимларнинг меҳнат ҳақи миқдори меҳнат шартномаси тарафлари ўртасидаги келишувга кўра белгиланади (МКнинг 160-моддаси).

Меҳнат муҳофазаси соҳасида

Меҳнат жараёнида инсоннинг ҳавфсизлиги, ҳаёти ва соғлиги, иш қобилияти сақланишини таъминлашга доир ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий, ташкилий, техникавий, санитария-гигиена, даволаш-профилактика, реабилитация тадбирлари ҳамда воситалари тизимини яратишга доир жавобгарлигини тан олиб, меҳнат муҳофазаси ва ҳавфсизлигини устувор йўналишларидан бири деб ҳисоблаган ҳолда, Иш берувчи ўз зиммасига қуйидаги мажбуриятларини олади:

3.38. Меҳнат шароитлари ва муҳофазасини яхшилаш бўйича 2022 - 2024 йиллар учун Дастурни қабул қилиб, бунда корхоналарда “яшил иш ўринлари”ни, яъни муносиб меҳнат шароитларини таъминловчи иш ўринларини яратади.

3.39. Ўзбекистон Республикасининг “Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий сугурта қилиш тўғрисида”ги қонунига биноан, ходимни ўз меҳнат вазифаларини бажариши билан боғлиқ ҳолда меҳнатда майиб бўлиши, касб касаллигига чалиниши ёки соғлиғининг бошқача тарзда шикастланиши муносабати билан унинг ҳаёти ёки соғлигига етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш бўйича ўз фуқаролик жавобгарлигини Қонунда белгиланган шартлар асосида ва тартибда сугурта қилади.

3.40. Ўзбекистон Республикаси Адлия Вазирлигида 14.08.1996 йил 272-сон ва 273-сон билан рўйхатга олинган “Меҳнатни муҳофазаси бўйича ўқитиш ва билимларини текшириш ишларини ташкил этиш тўғрисида” ва “Меҳнат муҳофазаси бўйича ишларни ташкил этиш тўғрисида”ги намунавий Низомлари асосида ўз Низомларни тасдиқлаб, корхона ва ташкилотларда меҳнат муҳофазасига доир ишларни ташкил этади ва молиялаштириш учун маблағ ажратади.

3.41. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 12 ноябрдаги 245-сонли қарори билан тасдиқланган “Корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларда меҳнатни муҳофаза қилиш жамғармасини ташкил этиш ва унинг маблағларидан фойдаланиш тартиби тўғрисида Низом”га биноан меҳнатни муҳофаза қилиш фондини ташкил қилиб, унинг ҳисобидан ходимларнинг меҳнат шарт-шароитларини яхшилаш ва муҳофаза қилишга йўналтирилган чора-тадбирларни молиялаштиради.

3.42. Меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича “Битим”ни ҳар йилга тузади ва уни бажарилиши учун зарур маблағ билан молиялаштиради, бунда ҳар бир ишчига сарфланадиган маблағ Республика кўрсаткичидан кам бўлмаслигини таъминлайди.

3.43. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси 2014 йил 15 сентябр “Иш ўринларини меҳнат шароитлари ва асбоб-ускуналарнинг жароҳатлаш ҳавфлилиги юзасидан аттестациядан ўтказиш тартиби тўғрисида”ги 263-сонли қарорига мувофиқ иш жойларини 5 йилда бир мартаба аттестациядан ўтказди.

3.44. Ходим ўз меҳнат вазифаларини бажариш билан боғлиқ ёки касб касаллигига чалиниши натижасида вафот этганда, марҳумнинг оиласига олти йиллик ўртача иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда бир йўла бериладиган нафақа тўлайди, ходимнинг соғлиғига шикаст етказилганда эса унинг 1 йиллик иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда бир йўла бериладиган нафақа тўлайди (МКнинг 194-моддаси).

3.45. Меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича муҳандис-техник ходимларни 3 йилда бир марта ўқитиб, шаходатлантиради. Зарарли ва оғир шароитда ишлайдиган ишчиларни ҳар йили бир марта ўқитади ва шаходатдан ўтганларга

ишлашга рухсат берувчи гувоҳномаларни корхонанинг доимий ҳаракатдаги ҳайъати томонидан берилишини таъминлайди.

3.46. Автомобиль ҳайдовчилар учун 2 йилда бир мартаба 30 соатлик техминимум бўйича ўқишни ташкил қилади.

3.47. Ходимларнинг экология жиҳатдан хавфсизлиги ва соғлиғи муҳофазасини таъминлайди (*МКнинг 52-моддаси*).

3.48. Ходимларни соғлом ва хавфсиз меҳнат шароитларини ташкил этиш учун амалдаги меъёрларга мувофиқ келадиган санитария-гигиена хоналари билан таъминлайди.

3.49. Ходимларнинг айбисиз саноат ёки ёнгин хавфсизлиги қондаси бузилиши оқибатида улар ишни тўхтатишга мажбур бўлган ҳолатларда, уларга иш тўхтатилган ҳар иш куни учун ўртача иш ҳақини тўлайди.

3.50. Ходимларнинг сони эллик киши ва ундан ортик бўлган ҳар бир корхонада меҳнатни муҳофаза қилиш талаблари бажарилиши устидан назоратни амалга ошириш мақсадида меҳнатни муҳофаза қилиш хизматини ташкил этади ёки меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича тегишли тайёргарликка эга бўлган мутахассис лавозимни жорий этади.

Меҳнатни муҳофаза қилиш хизматининг вазифалари меҳнатни муҳофаза қилиш соҳасидаги хизматлар бозорининг профессионал иштирокчилари томонидан шартнома асосида амалга оширилиши мумкин.

3.51. Эллик ва ундан ортик транспорт воситаси мавжуд бўлган ташкилотда йўл ҳаракати хавфсизлиги хизматини ташкил этади ёки йўл ҳаракати хавфсизлиги бўйича мутахассис лавозимини жорий этади.

3.52. Меҳнатни муҳофаза қилиш учун зарур бўлган маблағларни қонун ҳужжатларига мувофиқ жамоа шартномасида белгиланган миқдорда ажратади. Ходимларни ушбу мақсадлар учун бирор-бир чиким қилдирмайди.

3.53. Меҳнат шароитлари ноқулай ишларда банд бўлган ходимлар белгиланган нормалар бўйича сут (шунга тенг бўлган бошқа озик-овқат маҳсулотлари), даволаш-профилактика озик-овқати, газланган тузли сув (иссик цехларда ишловчилар учун), маҳсус кийим-бош, маҳсус пойабзая ҳамда бошқа шахсий химоя ва гигиена воситалари билан бепул таъминлайди.

3.54. Ходимларнинг меҳнатни муҳофаза қилишда қуйидагиларни амалга оширади:

- меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича йўл-йўриқлар олишини ҳамда меҳнатни муҳофаза қилиш масалалари бўйича ўқувдан, қайта тайёргарликдан ўтишини, шунингдек, малака оширишини ва билимлари текширилишини;

- бинолар, иншоотлар, асбоб-ускуналардан фойдаланишда, технологик жараёнларни амалга ошириш чоғида ҳамда ишлаб чиқаришда хом ашё ва материалларни қўллаш, шунингдек, хизматлар кўрсатиш чоғида ходимларнинг хавфсизлигини таъминлайди.

3.55. Ўн саккиз ёшга тўлмаган шахсларнинг ва умумий белгиланган пенсия ёшига етган шахсларнинг, ногиронларнинг, шунингдек, бир катор касблар ва ишлаб чиқаришлар ходимларининг Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан белгиланган тартибда дастлабки тарзда (ишга қираётганда) ва даврий мажбурий (меҳнат фаолияти давомида) тиббий кўриклардан ўтказилишини ташкил этади. Тиббий кўриклардан ўтилиши муносабати билан ходимлар чикимдор бўлмайдилар.

3.56. Барча ишга қираётган, шунингдек, бошқа ишга ўтказилаётган ходимлар учун меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича йўл-йўриқлар берилиши, ишларни бажаришнинг хавфсиз услублари ва усулларини ўқитиш ишларини ташкил этади.

3.57. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг 1995 йил 18 декабрдаги 196-сонли ҳамда Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлиги коллегияси ва Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг 1995 йил 14 декабрдаги 8/3-60-сонли қарори билан тасдиқланган “Меҳнат муҳофазаси бўйича вакил ҳақида”ги Низомга асосан мулкчилик шакли, хўжалик фаолияти соҳаси ва идоравий дахлдорлигидан катъий назар ёлланма меҳнат қўлланиладиган ҳар бир корхонада меҳнатни муҳофаза қилишга доир қонунлар ва бошқа меъёрий ҳужжатларга риоя этилиши юзасидан жамоатчилик назоратини олиб бориш учун меҳнат муҳофазаси бўйича вакил сайланишини таъминлайди. шунингдек, меҳнат шароитларини яхшилаш борасида жонбозлик кўрсатган вакилларни маънавий ва моддий жиҳатдан рағбатлантиради.

3.58. Тегишли хизматларни ташкилий-услубий ҳамда зарур техник меъёрий қўлланимлар махсус адабиётлар, кўргазмалар куруллар, ташкилий техника асбоблари, хавфсизлик техникаси хоналари билан таъминлайди ва меҳнат шароитларидан келиб чиққан ҳолда, йиллик тадбирлар ишлаб чиқади ва уларни амалга ошириш учун маблағ ажратади.

3.59. “Меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлиги бўйича жамоатчилик назоратини ташкил этиш юзасидан Республика кўрик-танлови”да катнашади.

3.60. Ходим ишлаб чиқаришга боғлиқ ҳолда жароҳатланганда ёки касб касалликлари оқибатида вақтинчалик меҳнат лаёқатини йўқотганда ўртача ойлик иш ҳақининг 100 фоизи миқдорида тўловни амалга оширади.

• IV. ИЖТИМОЙ ИМТИЁЗ ВА КАФОЛАТЛАР

4.61. Томонлар ходимлар ва уларнинг оила аъзоларининг ижтимоий манфаатларини ҳимоя қилиш, муносиб ҳаёт учун меҳнат қилиш шарт-шароитларини яратиб бериш мақсадида ҳамкорликда фаолият олиб борадилар.

4.62. Иш берувчи Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 28 декабрдаги “Кексалар ва ногиронларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизимини янада такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-2705-сонли Қарорини амалга оширишга ҳар томонлама кўмаклашади.

4.63. Қуйидагиларга бир йўла тўланадиган моддий ёрдам кўрсатади:

а) меҳнат таътилига кетаётган ходимларга, биринчи бор никоҳдан ўтаётган ходимларга – бир ойлик тариф ставкаси ёки лавозим маоши миқдорида;

б) “Хотира ва қадрлаш куни” муносабати билан ишлаётган пенсионерлар ва Иккинчи жаҳон уруши катнашчиларига Республикада ўрнатилган базавий ҳисоблаш миқдорининг 8 баробаригача миқдорида;

в) боласини парвариши учун таътил олган аёлларга - Республикада ўрнатилган базавий ҳисоблаш миқдорининг 6 баробаригача бўлган миқдорида;

г) куз-қиш мавсумида ходимлар қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сотиб олиши учун базавий ҳисоблаш миқдорининг ўн баробаригача миқдорда.

4.64. Ходимларнинг юбилей саналари муносабати билан (50, 55, 60 ва 70 ёш) уларга ойлик лавозим маоши (ойлик тариф ставкаси)дан кам бўлмаган миқдорида бир йўла тўланадиган мукофотни тўлайди.

4.65. Чернобиль АЭСдаги ҳалокатни бартараф қилишда катнашган ходимларга ҳар йили соғлигини тиклаш учун корхонада ўрнатилган меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорининг уч баробари миқдорида моддий ёрдам кўрсатади.

4.66. Меҳнатга вақтинча қобилиятсизлик бўйича нафақаларини қуйидаги тартибда тўлайди:

а) иш стажининг давомийлигидан катъий назар вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақаси иш ҳақининг 100 фоизи миқдорида:

- ишлаётган Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларига;
- байналминал жангчиларга ва уларга тенглаштирилган бошқа шахсларга;
- қарамоғида 16 ёшга (ўқувчилар 18 ёшга) етмаган уч ёки ундан ортиқ болалари бўлган ходимларга;

- Чернобиль АЭСдаги авария оқибатларини тугатишда қатнашган ходимларга;

- Чернобиль АЭСдаги авария натижасида радиоактив ифлосланиш оқибатидан эвакуация қилинган ва кўчирилган, қон ҳосил қилувчи органлар касалликлари (ўткир лейкоз), қалқонсимон без (аденома, рак) ва хавфли ўсимталар билан боғлиқ касалликларга чалинган ходимларга;

- ядрополигонлари ва бошқа радиактив-ядро объектларида хизмат ўтаган пенсия ёшидаги ногирон ходимларга;

- касб касаллиги ёки ишлаб чиқаришда шикастланганлиги муносабати билан ишга қобилиятини вақтинча йўқотган ходимларга;

б) ижтимоий аҳамиятга эга бўлган касалликлар (сил касаллиги, онкоғология касалликлари, янгидан пайдо бўладиган хатарли ўсимталар, жисмоний йўл билан ўтадиган касалликлар, руҳий касалликлар) бўйича ҳисобда турган ходимларга меҳнатга қобилиятсизлик варақаси умумий иш стажининг даврига боғлиқ равишда – иш ҳақининг 60 фоизидан 100 фоизигача миқдорида:

в) коронавирус инфекцияси билан зарарланиши ёки зарарланган деб гумон қилиниши муносабати билан карантинга жойлаштирилган ота-оналар (улар ўрнини босувчи шахслар, васийлар, хомийлар), шунингдек, уларнинг 14 ёшгача бўлган боласини парвариш қилаётган шахсларга ўртача ойлик иш ҳақининг 100 фоизи миқдорида;

г) бошқа ҳолларда умумий иш стажига қараб иш ҳақининг 60 фоизидан 80 фоиз миқдорида.

4.67. Икки ёшгача бўлган фарзандини парвариш қилаётган оналарга нафақа пулини корхона ҳисобидан тўлайди.

4.68. Ишловчи аёлларга ҳомиладорлик ва туғиш бўйича нафақалар тўланишини таъминлайди.

4.69. Жамоа шартномаларида қуйидаги чораларини белгилайди:

а) ишлардаги муваффақиятлари учун тақдирлаш турлари, уларни қўлланиши тартиби, имтиёз ва қафолатларни тақдим этиш тартиби;

б) кам таъминланган ва кўп болали оилалар, ишламаётган пенсионерлар ҳамда ёлғиз кексаларни қўллаб-қувватлаш чоралари;

в) маданият, дам олиш ва спорт масканларни хўжалик харажатларини иш берувчи ҳисобидан молиялаштириш тартиби;

г) ҳомиладор аёллар, 18 ёшга тўлмаган ва ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқув муассасаларида таълим олаётган ходимлар учун ижтимоий қўллаб-қувватлаш чоралари.

4.70. Иш берувчи жамоа шартномаларида аёллар ва ёшларга имтиёзлар бериш, улар учун маънавий ва моддий қўллаб-қувватлаш чораларини қўлланш масалаларини назарда тутуди, шу жумладан:

- ҳомиладорлик ва туғиш таътиллари кунини узайтириш;

- болали аёлларга моддий ёрдам кўрсатиш ва қисқартирилган иш вақтини ўрнатиш;

- ўн саккиз ёшга тўлмаган шахсларга, шунингдек, касб-ҳунар таълими муассасаларининг битирувчиларига меҳнат муносабатлари соҳасида қўшимча имтиёзлар ўрнатиш;

- хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятларни таъминлаш;
- мактабгача ёшдан то 14 ёшгача фарзандлари бор ёлғиз оналарга 1 соатга қисқартирилган иш куни белгилаш;
- узок муддат фойдаланиладиган товарлар харид қилиш, уй-жой қурилиши, шунингдек, сафарбарлик чақируви захирасида хизмат ўташга ҳақ тўлаш учун ёш ходимларга фоизсиз ссудалар бериш.

4.71. Иш берувчи тенг аҳамиятли меҳнат учун эркак ва аёл меҳнаткашларга тенг ҳақ тўлаш принципига амал қилиб меҳнатга ҳақ тўлайди.

V. МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ ИШЛАР, ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯНИ ОММАЛАШТИРИШ ИШЛАРИ, МЕХНАТКАШЛАР ВА УЛАРНИНГ ОИЛА АЪЗОЛАРИНИ СОҒЛОМЛАШТИРИШ

5.72. Иш берувчи корхонада солиқлар ва албатта, тўланадиган тўловларни камайиши натижасида ҳосил бўлган даромади ҳисобидан ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш мақсадида жисмоний тарбия, гимнастика ва спорт билан шуғулланишига шароит яратади ва дам олдиради.

5.73. Томонлар ҳар йили кам таъминланган ва кўп болали оилалар аъзолари, Чернобил АЭСдаги фалокатни бартараф этиш иштирокчилари, байналминалчи жангчилар, ишлаётган меҳнат фахрийлари ва ногиронлари ҳамда Ўзбекистон Республикаси олдида хизматлари бор шахсларнинг маълум миқдорини корхона ҳисобидан касаба уюшмалари санаторийларида бепул соғломлаштиради.

5.74. Томонлар касаба уюшма аъзолари ва уларнинг оила аъзолари (ота-она, турмуш ўртоғи ва фарзандлари)га бошланғич касаба уюшмалари ташкилотларининг ихтиёрида қолдирилган аъзолик бадаллари ҳамда жамоа шартномалари орқали хўжалик органлари томонидан ўтказилган маблағлар, шунингдек, ижтимоий суғурта бадаллари ҳисобидан санаторий ва дам олиш уйларига имтиёзли йўлланмалар берадилар.

5.75. Томонлар болаларни ёзги мавсумида соғломлаштириш учун тизимли чораларни кўради ҳамда болалар соғломлаштириш оромгоҳларида “Меҳрибонлик” уйлари тарбияланувчиларидан етим болаларни, шунингдек, Оролбўйи минтақасида истикомат қилувчи болаларни республиканинг экология жихатидан қулай минтақаларида соғломлаштиришга кўмаклашади.

5.76. Иш берувчи ходимлари учун доимий равишда маънавият-маърифат соатларини ўтказиши, бунда имконият даражасида республикадаги таниқли адабиёт ва санъат усталари, олимлар ва давлат арбоблари билан давра суҳбати ва учрашувлар ташкиллаштиради.

5.77. Иш берувчи соғлом турмуш тарзи ва оммавий спортни ривожлантириш мақсадида тизимдаги меҳнат жамоаларида фаолият юритаётган бир нафар ходимга “Спорт тарғиботчиси” қўшимча вазифасини юклаш ва унинг лавозим маошига 20 фоиз устама тўлашни ташкиллаштиради.

5.78. Томонлар ходимлар учун мамлакатимизнинг Хива, Тошкент, Самарканд, Бухоро, Шаҳрисабз каби тарихий шаҳарлар ва диққатга сазовор жойларига саёхатлар уюштиради.

VI. «УСТОЗ – ШОГИРД» ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

6.79. Томонлар профессионал таълим муассасаларининг битирувчилари учун корхонада иш жойларини яратиб, уларга корхона жамоа шартномаси ва бошқа локал ҳужжатларида меҳнат муҳофазаси, иш ҳақи, иш вақти ва дам олиш вақтлари борасидаги барча ишчилар учун белгиланган имтиёз ва кафолатлар кўламини тақдим этади.

6.80. Иш берувчилар профессионал таълим муассасалари битирувчилари ва амалиёт ўтовчи талабаларни малакасини ва иш тажрибасини ошириш мақсадида корхонадаги юкори малакага эга бўлган мутахассисларни Устоз сифатида бириктиради ва бириктирилган Устозлар иш ҳақиға ёш кадрларни ўқитиш ва уларни малакасини орттирганлиги учун ойлик тариф ставкалари ёки лавозим маошларига камида 20 фоизли устама ўрнатади.

6.81. Иш берувчилар корхонаға янги ишға жойлашган олий ўқув юрти ёки профессионал таълим муассасалари битирувчиларға Республикада ўрнатилган базавий ҳисоблаш миқдорининг 8 баробаригача бир йўла бериладиган моддий ёрдам беради

6.82. Иш берувчилар профессионал таълим муассасалари битирувчилари ва корхонада амалиёт ўтаётган талабаларни меҳнат муҳофазаси, хавфсизлик техникаси бўйича йўриқнома беради, махсус кийим ва пойафзал, ҳимоя воситалари билан таъминлайди.

6.83. Томонлар профессионал таълим муассасалари битирувчиларининг корхонада кўнимлилигини таъминлаш мақсадида таъсирчан чора-тадбирларни амалға оширади.

VII. ҲАР ЙИЛДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИГАН ДАВЛАТ ДАСТУРЛАРНИ БАЖАРИЛИШИ

7.84. Томонлар ижтимоий йўналтирилган Давлат дастурларини ишлаб чиқиш ва амалға ошириш ишларида фаол иштирок этиб, кам таъминланган ва имконияти чекланган болаларни тарбиялаётган оилаларни, ишлаётган оналарни ижтимоий муҳофаза қилиш ва қўллаб-қувватлашнинг конун ҳужжатларида кўзда тутилган чораларнинг амалға оширилишини таъминлайдилар.

7.85. Томонлар ёлғиз кексалар, пенсионерлар, ногиронлар, имконияти чекланган болалар, кам таъминланган ва кўп болали оилаларға моддий ёрдам кўрсатиш учун ҳар йили “Наврўз” ва “Мустақиллик куни” байрамлари арафасида мақсадли тадбирларни ўтказадилар.

7.86. Томонлар жамоа шартномалари орқали кўп болали ва кам таъминланган оилаларға, имконияти чекланган болаларни тарбиялаётган оилаларға, уруш ва меҳнат фахрийларига моддий ёрдам кўрсатадилар.

7.87. Иш берувчилар ходимларға мамлакатимизда ишлаб чиқарилган, узок муддат фойдаланиладиган товарлар харид қилиш, шунингдек, ўй-жой қуриш учун фоизсиз узок муддатли ссудалар беради.

7.88. Иш берувчилар ўқув йили арафасида корхоналардаги кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилалар фарзандлари учун дареликлар, ўқув қуроллари харид қилиш харажатларини коплайди.

7.89. Иш берувчилар фарзандлари 2 ва 3 ёшға тўлгунға қадар таътилда бўлган оналарға Давлат байрамлари арафасида Республикада ўрнатилган базавий ҳисоблаш миқдорининг 5 баробаригача бўлган миқдорида моддий ёрдам кўрсатади.

7.90. Иш берувчилар боласи 16 ёшгача бўлган оналарнинг иш ҳафтасини иш ҳақи сақланган ҳолда 1 соатға қискартиради

7.91. Иш берувчи кам таъминланган оилаларнинг фарзандлари учун болалар соғломлаштириш оромгоҳларига йўлланмалар кийматини коплайди.

VIII. КОРОНАВИРУС ЁКИ БОШҚА ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАР ТУФАЙЛИ ЖОРИЙ ҚИЛИНГАН КАРАНТИН ЧОРАЛАРИ ДАВРИДА ХОДИМЛАР УЧУН ИМТИЁЗ ВА КАФОЛАТЛАР ТАҚДИМ ЭТИШ

8.92. Иш берувчи Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 19 мартдаги “Коронавирус пандемияси ва глобал инкироз ҳолатларининг иктисодий тармоқларига салбий таъсирини юмшатиш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5969-сонли Фармони ижросини таъминлаш мақсадида куйидагиларни ўз зиммасига олади:

8.93. Карантинга оид чоралар амал қилиши даврида ходимларни, айниқса хомиладор аёллар, кексалар, имконияти чекланган ҳамда сурункали касалликка чалинган шахсларни, уларнинг розилиги билан, масофадан туриб ишлаш усулига, қулай иш графигига ёки уйдан туриб ишлашга ўтказиш, бунда:

- масофавий ишда ишловчи ходим иш вақтини ўз хоҳишига кўра тақсимланишини ҳисобга олган ҳолда, у томонидан бажарилган ишлар учун бир барабар миқдорда меҳнат ҳақи тўланади;
- ходимга нисбатан иш вақтидан ташқари иш, дам олиш ва байрам кунларидаги иш, шунингдек, тунги вақтдаги иш учун меҳнатга ҳақ тўлаш шартлари қўлланилмайди;
- ходим масофавий ишга, уйда ишлашга ёки мослашувчан иш графигига ўтказилганда унинг таътиллар жадвалига мувофиқ меҳнат таътили, вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик бўйича нафақа олиш ҳамда қонун ҳужжатларида ва жамоа шартномасида назарда тутилган бошқа ҳуқуқлари сақланиб қолинади.

8.94. Ходим пандемия вақтида коронавирус инфекцияси билан касалланганда:

- касабга уюшмаси қўмитасининг тавсиясига кўра Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорининг 1,5 баробаридан кам бўлмаган миқдорда моддий ёрдам кўрсатади;
- пандемия даврида иш жараёнида касалланган ходимларнинг даволанишига кетадиган харажатлар **Корхона** маблағлари ҳисобидан қопланади;
- пандемия шароитида ходимнинг оила аъзоларидан касалланиб, даволанаётганларга **Иш берувчи** томонидан бир марталик моддий ёрдам кўрсатилади;
- пандемия муносабати билан касаллик юқтирган ходимларнинг соғлиғига шикаст етказилганлиги ёки уларнинг оғир аҳволга тушиши ва соғлиғи тикланмаганлиги муносабати билан **Корхонанинг** молиявий аҳволдан келиб чиқиб, молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватланади;
- юқумли вирус касаллигига чалинган ходимларга моддий ёрдам кўрсатиши, уларнинг даволаниши ва дори-дармонларнинг харажати учун (шу жумладан, ходимнинг болалари касал бўлса) тўловни амалга оширади;
- коронавирус билан оғриб тузалган ходимларни корхона ҳисобидан ҳар 6 ойда бепул тиббий кўрикдан ўтказиш;
- ходимларни иш фаолиятлари билан боғлиқ турли юқумли касалликларга чалинишлари мумкин бўлган ҳолатлар ҳақида огоҳлантирувчи маълумотлар билан таъминлади, стендлар, тарқатма материалларни чоп эттиради;
- меҳнат жамоаси ўртасида коронавирус инфекцияси тарқалишининг олдини олиш мақсадида Иш берувчи ходимларни иш жойларида антесептик ва зарур санитария-гигиеник воситалар, ниқоблар билан таъминлашни, касаллик учун тест таҳлилларини топширишни, юқумли касалликларга қарши вакцина билан эмлашни, шунингдек, иш жойларини, ошхонани, ювениш хонасини,

хожатхонани, ишчиларни ташувчи транспорт воситаларини дезинфекция қилиш ишларини корхона ҳисобидан амалга оширади.

8.95. Пандемия даврида касалланиб вафот этган ходимларнинг оиласига молиявий имкониятдан келиб чиқиб Иш берувчи ёки Касаба уюшмаси қўмитаси маблағлари ҳисобидан моддий ёрдам ажратилади.

8.96. Ҳукумат ёки Махсус комиссия томонидан карантин эълон қилинганда ходимга қисман ҳақ тўланган ҳолда Иш берувчи ва ходим ўртасидаги келишув орқали белгиланган муддатга таътил тақдим этилади. Бунда ходимга Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорининг 2 бараваридан кам бўлмаган миқдорда ҳақ тўланади.

8.97. Коронавирус пандемияси даврида ходимнинг асосий меҳнат таътилини олиш ҳуқуқини берувчи иш стажини ҳисоблашда иш ҳақи сақланмаган таътилда бўлган давр ҳам инобатга олинади.

IX. КАСАБА УЮШМАСИ МАЖБУРИЯТЛАРИ

9.98. Ўзбекистон транспорт, йўл ва капитал қурилиш, қурилиш индустрияси ходимлари касаба уюшмаси Уставига биноан мазкур Келишув ҳамда жамоа шартномалари билан белгиланган иш вақти ва дам олиш вақти, меҳнат муҳофазаси, иш ҳақи, унинг кафолатлари, ишга қабул қилиш ва меҳнат шартномасини бекор қилиш, бандлик ва бошқа ходимларни қонуний манфаатлари ҳимоясини амалга оширади.

9.99. Меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини бажарилиши, ички меҳнат тартиби талабларига рўя қилиниши, ижтимоий-иқтисодий масалаларни ечилиши, ходимларга соғлом ва хавфсиз меҳнат шароитлари яратилиши ва корхонада нормал психологик ҳолатни ташкил этилишига қўмаклашади.

9.100. Иш берувчилар билан муносабатларини ўрнатилган қонунлар, ўз Устави, жамоа шартномалари, мазкур Келишув ҳамда ижтимоий шерикчилик тамойиллари асосида олиб боради.

9.101. “Меҳнат муҳофазаси тўғрисида”, “Касаба уюшмалари, уларни ҳуқуқи ва фаолияти тўғрисида кафолатлари” ва бошқа ходимларни манфаатларига тааллуқли меъёрий норматив ҳужжатларни бажарилиши устидан жамоа назоратини амалга оширади ҳамда қуйидагилар устидан жамоатчилик назоратини кучайтиради:

- иш берувчиларнинг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш тизими билан тўлиқ қамраб олиниши;
- корхона, ташкилот ва муассасаларда меҳнат муҳофазаси бўйича тадбирларни молиялаштириш;
- иш ўринларини меҳнат шароитлари ва ускуналарнинг шикаст етказиши мумкинлиги бўйича шаҳодатдан ўтказиш;
- ташкилотлар раҳбарларидан меҳнат шароитлари ва муҳофазаси, шунингдек, ишлаб чиқаришда бошқа барча бахтсиз ҳодисалар ва касб касалликларига доир ахборот олиш;
- меҳнат муҳофазаси аҳолини ўрганиш, иш берувчиларнинг меҳнат муҳофазаси бўйича жамоа шартномаларида кўзда тутилган мажбуриятларни бажаришини назорат қилиш;
- ишлаб чиқариш объектлари ва ишлаб чиқариш воситаларини синаш ва фойдаланиш учун қабул қилиш комиссиялари ишида ҳамда тиббий-меҳнат эксперт комиссияси мажлисларида мустақил эксперт сифатида иштирок этиш;

➤ ишлаб чиқаришда меҳнат муҳофазаси талабларининг бузилиши ва бахтсиз ходисаларни яширганликда айбдор шахсларни жавобгарликка тортиш тўғрисида тегишли органларга муурожаат қилиш.

9.102. Касаба уюшмалари Федерацияси томонидан меҳнат муҳофазаси бўйича жамоат назоратини энг яхши ташкил этиш юзасидан Республика кўрик-танловида иштирок этиш учун зарур чораларни кўриш.

9.103. Келишув мажбуриятларини жамоа шартномаларига киритилишини таъминлаб, бажарилиши устидан назоратни амалга оширади.

9.104. Касаба уюшмаси аъзолари учун корхоналарда ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий масалалар бўйича бепул маслаҳатхоналарни ташкил этади. Янги ишга қабул қилинган ходимлар билан меҳнат қонунчилиги, бу борада уларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, касаба уюшмаларига аъзолик афзалликлари бўйича тушунтириш ишларини олиб боради.

9.105. Иш берувчи ва ходим ўртасида меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатларни, меҳнат шартномасида назарда тутилган меҳнат шартларини қўлланиши юзасидан келиб чиққан келишмовчиликларни ҳал этиш мақсадида Иш берувчи ва касаба уюшма кўмитаси томонидан тенглик асосида икки томонлама Яқка меҳнат низолари комиссиясини тузади.

9.106. Меҳнат низолари комиссияси ўз фаолиятини қонун ҳужжатлари ва Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси томонидан тасдиқланган (12.01.2015й., 20-66с, 15.01.2015й., 01-МП), Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш Вазирлиги билан келишилган тавсияларига асосан ишлаб чиқилган Низомга мувофиқ олиб боради.

9.107. Меҳнат шартномасини Иш берувчининг ташаббусига кўра бекор қилишга розилик сўраб киритилган тақдимномасини касаба уюшмаси кўмитасида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши Ижроия кўмитасининг 2021 йил 19 мартдаги 2-37 сонли қарори билан тасдиқланган “Касаба уюшмаси органида иш берувчининг тақдимномасини кўриб чиқиш тартиби” асосида кўриб чиқилишини таъминлайди.

9.108. Ходимларни меҳнат шароитларига тааллуқли меъёрий локал ҳужжатларни ишлаб чиқишда фаол қатнашади.

9.109. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси орқали Давлат бошқарув органларига меҳнатқашларнинг иш шароитига тааллуқли таклифлар киритади.

9.110. Мазкур Келишувни қуйи ташкилотларига етказди ва бажарилиши устидан доимий мониторинг олиб боради.

9.111. Ходимларда соғлом турмуш тарзини шакллантириш, соғлиқларини мустаҳкамлаш, жиҳмоний тарбия ва спорт билан фаол шугулланишлари мақсадида спортнинг ҳар қил турлари бўйича мусобақалар ўтказди. Тармок терма жамоаларининг Республика биринчиликлари ва мусобақаларида қатнашишини таъминлайди.

9.112. Маданий-маърифий ва соғломлаштириш ишлари бўйича тадбирлар ишлаб чиқади ва уларнинг бажарилишини таъминлайди.

9.113. Касаба уюшмаси ходимларини малакаларини ошириш мақсадида меҳнат қонунчилиги, ижтимоий ва ҳуқуқий ҳимояси, меҳнат муҳофазаси бўйича ўқув семинарларни ташкил қилади ва ўтказди.

9.114. Меҳнат муҳофазаси бўйича комиссиялар тузади ва уларнинг фаолияти устидан назоратни ўрнатади.

9.115. Мехнат муҳофазаси бўйича вакилларни сайлаш, уларни ўқитиш ва малакасини ошириш, жамоа шартномалар ва келишувларга уларнинг фаолиятини самарасини оширадиган мажбуриятларни киритилишини таъминлайди.

9.116. Мехнат бозорида тенглик асосида рақобат килолмайдиган шахслар учун квоталаштирилган иш жойларни корхоналарда яратилиши устидан назоратни ўрнатади.

9.117. Корхонада амалиёт ўтувчи профессионал таълим муассасалари талабалари ва янги ишга жойлашган профессионал таълим муассасалари битирувчиларга бир марталик моддий ёрдам кўрсатади.

9.118. Иш берувчининг айби билан иш ҳақи ўз вақтида тўланмаганлиги учун моддий жавобгарлигини жамоа шартномаларига киритилишини таъминлайди.

9.119. Иш ҳақи ўз вақтида тўланиши, меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори стандартларига риоя этилиши, энг кам меҳнат ҳақи Ягона тариф сеткасинининг биринчи разряди ставкасидан кам бўлмаслиги устидан жамоатчилик назоратини олиб боради.

Х. КАСАБА УЮШМАСИ ФАОЛИЯТИНИ КАФОЛАТЛАШ

“Ўзсаноатқурилишматериаллари” уюшмаси таркибидаги корхоналар раҳбарлари қуйидаги мажбуриятларни ўз зиммасига олади:

10.120. Касаба уюшма кўмитаси корхона ходимларининг ягона вакиллик органи эканлигини тан олиб, фаолиятига кўмаклашади. Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига асосан сайланма касаба уюшмаси ходимларининг меҳнат ҳуқуқлари ҳимоясини кафолатлаш.

10.121. Касаба уюшма кўмитасига корхонанинг молиявий-иктисодий аҳволи, иш ҳақидан қарздорлик миқдори, ишчиларнинг сони, ўртача иш ҳақи, меҳнат муҳофазаси тўғрисидаги ва бошқа Т-1 статистик ҳисоботи, жамоа шартномаси ва мазкур Келишув бажарилишига доир маълумотларни тақдим этиш.

10.122. Касаба уюшма кўмитасининг таклифларини ўз вақтида кўриб чиқади ва унга қабул қилинган қарорлар ҳақида ёзма шаклда, сабабларини кўрсатган ҳолда хабар қилиш.

10.123. Асосий ишдан озод қилинган касаба уюшма кўмитаси раисига корхона раҳбари ўринбосарининг иш ҳақи миқдорида лавозим маоши белгиланади.

10.124. Касаба уюшма кўмитаси фаолиятини амалга ошириш учун хизмат хонаси, мебел, транспорт, алоқа воситалари, канцелярия моллари, ишларида зарур бўладиган ахборот воситалар билан бепул таъминлайди, “Ишонч” ва “Ишонч-Доверие” газеталарига обуна бўлишда кўмаклашади.

10.125. Ходимларнинг ёзма аризалари асосида ҳисобланган иш ҳақидан 1 фоиз касаба уюшмасининг аъзолик бадалларини марказлашган ҳолда ушлаб қолиб, уларни ўз вақтида касаба уюшмаси кўмитасининг ҳисоб рақамига ўтказиши.

10.126. Касаба уюшма кўмитаси аъзоларига касаба уюшмаси юқори органлари томонидан чақириладиган Қурултой, Пленум ва Раёсат мажлисларида, турли комиссиялар ишида, ўқув семинарларида қатнашиш ва бошқа меҳнат жамоаси манфаатларини ифода этиш бўйича вазифаларни адо этиш учун, иш ҳақи сақланган ҳолда ишдан ҳоли вақт ажратади ва зарур ҳолларда хизмат сафари харажатларини (бориш ва келиш, суткалик харажатлар, меҳмонхонада яшаш ва ҳ.к.) корхона ҳисобидан қоплайди.

10.127. Молиявий имкониятлардан келиб чиқиб ҳар чоракда меҳнат жамоаларида маданий + маърифий, жисмоний тарбия, спорт-соғломлаштириш ишларини амалга ошириш, моддий ёрдам ва ходимларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш

чораларини кўриш учун иш хаки фондининг 1,0 % микдорида маблағни касаба уюшмаси ҳисоб рақамига ўтказди.

10.128. Бошланғич касаба уюшма ташкилотида касаба уюшма кўмитасининг ҳақ тўланадиган аппарати (раиси)ни сақлаб туришга маблағ етишмаган ҳолларда, иш берувчи ва касаба уюшма кўмитасининг ўзаро келишувига асосан, унга иш берувчининг маблағлари ҳисобидан устама ўрнатиш тартиби жамоа шартномаларида белгиланади.

10.129. Асосий ишдан озод этилмаган касаба уюшма кўмитаси раисига меҳнат жамоаси манфаатини кўзлаб жамоат ишларини бажаришга, шунингдек, касаба уюшмаси ўқувида қатнашишига ўртача иш хаки сақланган ҳолда бўш вақт беради ҳамда 30%дан 50%гача микдорда устама белгилайди.

XI. ИЖТИМОЙ МУЛОҚОТ ВА ИЖТИМОЙ ШЕРИКЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

11.130. Томонлар долзарб ижтимоий иқтисодий масалаларни муҳокама қилиш учун касаба уюшмаси фаоллари ва иш берувчи вакиллари билан давра суҳбатларини ташкил этадилар.

11.131. Томонлар касаба уюшмасига аъзо бўлган корхона ва ташкилотларда жамоа шартномаларини – март ойидан кечиктирмай тузадилар.

XII. КЕЛИШУВНИ АМАЛГА ОШИРИШ МЕХАНИЗМИ ВА БАЖАРИЛИШИ УЧУН ТАРАФЛАРНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ

12.132. Мазкур Келишув 2022-2024 йиллар учун тузилган бўлиб, навбатдагиси қабул қилингунга қадар “Ўзсаноатқурилишматериаллари” уюшмаси тизимидаги корхона ва ташкилотларида амал қилади.

12.133. Мазкур Келишувга имзо чеккан томонларнинг ҳар бири унга аввал олинган мажбуриятларнинг бажарилишига тўсқинлик қилмайдиган ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш юзасидан таклифлар беришга ҳақлидир. Ушбу таклифлар тарафларнинг ўзаро розилиги билан қабул қилинади.

12.134. Мазкур Келишув билан ўрнатилган томонларнинг мажбуриятлари корхоналарнинг жамоа шартномаларига киритилиши орқали амалга оширилади.

12.135. Тарафлар мазкур келишувнинг амал қилиш даврида қуйидагиларни зарур деб ҳисоблайдилар:

а) ижтимоий-меҳнат муносабатларининг энг муҳим масалалари юзасидан тарафларнинг манфаатларига тааллуқли қарорлар қабул қилишдан олдин ўзаро маслаҳатлашувлар ўтказиш;

б) ҳар йили камида бир марта Келишувни корхона ва ташкилотларда бажарилишини муҳокама қилиш, жорий йилда бажарилиши тугрисида ҳисоботлар келгуси йилнинг февраль ойидан кечиктирилмасдан тармоқ кесимида умумлаштирилиб томонларнинг қўшма мажлисида муҳокама қилиш.

12.136. Тарафлар мазкур Келишувни ижтимоий-иқтисодий масалалар хусусида келишиб сиёсат олиб боришнинг умумий принципларини белгилаб берувчи ижтимоий шерикликнинг асосий ҳужжати деб эътироф этадилар, шу билан Келишувга амал қилиш, унинг шартларини тўла ҳажмда бажариш мажбуриятини ўз зиммаларига оладилар.

12.137. Томонлар корхона ва ташкилотларда мазкур Келишувнинг бажарилиши устидан назоратни амалга ошириш ва Келишув бажарилмаган ҳолатлари тугрисида ўз

вактида хабар олиш мақсадида икки томонлама комиссияни тузади ва бу комиссия Келишув бажарилиши устидан назоратни олиб боради.

12.138. Келишув мажбуриятларини бузган ва бажармаганлиги учун мансабдор шахслар Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 34-моддаси ҳамда Маъмурий Кодексининг 49-моддаси билан ўрнатилган тартибда жавобгардирлар.

12.139. Келишув амал қилиш муддатида, мазкур Келишувга имзо чеккан томонлар яқка тартибда Келишувни ўзгартириш ёки олинган мажбуриятларини тўхтатишига ҳақли эмас.

12.140. Томонлардан бирининг қайта ташкил этилиши ҳолатида Келишувнинг бажариш ҳуқуқи ва мажбуриятлари унинг ўрнига ташкил этилган ворис ташкилотга ўтади ва янги Келишув қабул қилингунгача ёки амалдаги Келишувга қўшимча ва ўзгартириш киритилгунгача ўз кучини саклаб қолади.

**“Ўзсаноатқурилишматериаллари”
уюшмаси**

бошқаруви раиси в.в.б.

Баходиров А.А.

**Ўзбекистон транспорт, йўл ва капитал
қурилиш, қурилиш индустрияси**

**хизматлари қасаба уюшмаси Республика
Кенгаши раиси**

А.К.Нугманов

**Хотин-қизлар ва эркеклар меҳнатига ҳақ тўлашда тенг аҳамиятли касбларнинг
намунавий рўйхати ***

№	Аксарият ҳолларда эркеклар фаолият кўрсатаётган касблар	Аксарият ҳолларда аёллар фаолият кўрсатаётган касблар
1	Орғувчи (грузчик)	Омборчи (кладовщик (ца))
2	Техник электрик	Кимёвий таҳлил лаборанти (лаборант (ка) химического анализа)
3	Боғбон (садовник)	Фаррош (уборщик (ца) производственных помещений)

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
BANDLIK VA MEHNAT MUNOSABATLARI VAZIRLIGI

100031, Toshkent shahar, Mirobod ko‘chasi, 15-uy. Telefon: (+998 71) 239-41-21

www.mehnat.uz e-mail: info@mehnat.uz, mehnat@exat.uz

№ 01/00-03/18-3106

“ 07 ” 04 20²² yil

**O‘zbekiston Transport, yo‘l
va kapital qurilish, qurilish
industriyasi xodimlari kasaba
uyushmasi Respublika
Kengashiga**

O‘zbekiston Respublikasi Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi 2022-yil 25-martdagi AN-94/07-sonli xatga javoban quyidagilarni ma’lum qiladi.

O‘zbekiston Transport, yo‘l va kapital qurilish, qurilish industriyasi xodimlari kasaba uyushmasi Respublika Kengashi hamda “O‘zsanoatqurilishmateriallari” uyushmasi o‘rtasida ijtimoiy-iqtisodiy masalalarga oid 2022-2024-yillar uchun tuzilgan tarmoq kelishuvi O‘zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksining 51-moddasiga asosan B-56 son bilan bildirish ro‘yxatidan o‘tkazildi.

Ilova: __ varaqda

Vazir o‘rinbosari

B.Umurzakov

Ijrochi: J. Qung‘iratov